

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours PART-III Examination, 2016

SANSKRIT-HONOURS

Paper-SANA-V

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

UNIT-I

[Full marks - 25]

1. 'स जनास इन्द्रः'—Bring out the characteristic features and some of the achievements of this deity with special reference to your text. 8

OR

Who is the seer of Vāk-sūkta? What is the other name of this hymn? Bring out in your own words the philosophical doctrine underlying therein. 1+1+6=8

2. Translate into English or Bengali *any two* of the following verses: 5×2 = 10

(क) अग्ने यं यज्ञमध्वरं
विश्वतः परिभूरसि
स इद्येवेषु गच्छति ॥

(ख) एषा गोभिररुणेभि युजानसैधन्ती रयिमप्रायु चक्रे ।
पथो रदन्ती सुविताय देवी पुरुष्टुता विश्ववारा वि भाति ॥

(ग) यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने
अभ्यैक्षतां मनसा रेजमाने ।
यत्राधि सूर उदितो विभाति
कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

3. Explain in simple Sanskrit **any one** of the following verses: 7

(क) अग्निहीता कविक्रतुः
सत्यश्चित्रश्रवस्तमः ।
देवो देवेभिरा गमत् ॥

(ख) यः प्राणतो निमिषतो महि-
त्वैक इद्राजा जगतो बभूव ।
य इश अस्य द्विपदश्चतुष्पदः
कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

(ग) एषा प्रतीची दुहिता दिवो नृन्
योषैव भद्रा नि रिणीते अप्सः ।
व्यूर्ध्वनी दाशुषे वार्याणि
पुनर्ज्योतिर्युवतिः पूर्वथाकः ॥

UNIT-II

Marks-10

4. Answer either A or B:

A. Translate into English or Bengali **any two** of the following: 5×2=10

(क) यामिषु गिरिशन्त हस्ते विभर्षस्तवे ।

शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिंसोः पुरुषं जगत् ॥

(ख) असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
ये चैनं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषां हेड इमहे ॥

(ग) असौ योऽवसर्यति नीलग्रीवो विलोहितः ।
उतैनं गोपा अदृशनन्नुदहार्यः स दृष्टो मृड्यातिनः ॥

B. Answer **any one** of the following questions: 10×1=10

- (i) 'Worshippers of Rudra are afraid of his terrible nature'-
Justify the statement citing examples from your text. 10
- (ii) From which Samhita is Rudrādhyāya taken? Describe the
reverence shown to Rudra in your text with suitable examples. 1+9

UNIT-III

Marks-10

5. Attempt **any one** of the following questions: 10×1 = 10
- (a) To which Veda does Manumatsyakatha belong? Narrate the
story with special notes on its origin and importance. 1+7+2=10
- (b) Which veda does the Aitareya Brāhmaṇa belong to? Narrate
the story of Śunaḥśepa as you find in that and write a few
words on its significance. 1+7+2=10

UNIT-IV

Marks-15

6. Explain in Sanskrit **any one** of the following: 9×1=9
- (क) यस्यानुवित्तः प्रतिबुद्ध आत्मा-
ऽस्मिन् सन्देहो गहने प्रविष्टः ।
स विश्वकृत् स हि सर्वस्य कर्ता
तस्य लोकः स उ लोक एव ।
- (ख) अनन्दा नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः ।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्त्यविद्वांसोऽबुधो जनाः ॥
- (ग) मनसैवानुद्रष्टव्यं नेह नानास्ति किञ्चन ।
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति ॥

7. Answer either A or B :
- (A) Write short notes on *any two* of the following:
विरजः, कृताकृते, पञ्चजनाः, विद्या, ब्रह्मवित् ।
- (B) Translate into English or Bengali *any two* of the following:
(क) यस्मादर्वाक् संवत्सरोऽहोभिः परिवर्तते ।
तदेवा ज्योतिषां ज्योतिरायुर्होपासतेऽमृतम् ॥
(ख) यदैतमनुपश्यत्यात्मानं देवमञ्जसा ।
ईशानं भूतभव्यस्य न ततो विजुगुप्सते ॥
(ग) प्राणस्य प्राणमुत् चक्षुषश्चक्षुरुत् श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः । ते
निचिक्युर्ब्रह्म पुराणमग्रयम् ।

UNIT-V

[Marks-15]

8. Give the Padapātha of the verse in Q. No.2 (ग) or in Q. No.3 (क).
9. Attempt *any one* of the following questions: 1
- (a) Write a note on formation and usage of Vedic Subjunctive.
(b) Write a comprehensive note on Vedic Infinitive.
(c) Write short notes on *any two* of the following:
कम्पस्वर, प्रचयस्वर, use of इति ।

UNIT-VI

[Marks-25]

10. Answer *any two* of the following questions: 1
- (a) Discuss the characteristics of the secular hymns of the R̥gveda.
(b) Give an account of the principal views of the antiquity of the Vedas.
(c) What is the other name of the Atharvaveda? Why is it so called? 1+
Write an exhaustive note on its variety of contents.
(d) Write an essay on the fundamental doctrines of the Upanisads.
11. Write a short note on *any one* of the following:
- (A) Āraṇyaka (B) Nirukta
(C) Kalpasūtra (D) Bṛhaddevata